

Külföldi vendéggel Magyarországon

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

5. évfolyam

Programcsomag:
Én és a világ

A modul szerzői: Tóth Tamás – Zágon Bertalanné

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	10-11 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Magyarország nemzeti parkjaiban megőrzött természeti és kulturális értékek iránti érdeklődés, kíváncsiság, a személyes élményszerzés igényének felkeltése. Az értékek megbecsülése.
A modul témái, tartalma	Témák: Természet- és társadalom-földrajzi környezetünk, lakóhelyünk, hazánk, Magyarország Tartalom: Nemzeti parkjaink
Megelőző tapasztalat	Tájékozódás a Föld tájain, földrészein. A lakóhely természeti és épített értékei.
Ajánlott továbbhaladási irány	Helyünk az Univerzumban, az emberi tevékenység hatása a természeti környezetre – természetmegőrzés, gazdálkodás
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: identitás Önszabályozás: felelősségvállalás A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés – rendszerező és áttekintő képesség Környezettudatos magatartás Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, társadalmi részvétel
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz, tantárgyakhoz: Ember a természetben, Földünk és környezetünk, Ember és társadalom Modulokhoz: Kontinensek és országok, Kirándul az osztály, Vendég érkezik lakóhelyünkre, Helyünk az Univerzumban
Támogató rendszer	A nemzeti parkokat ismertető plakátsorozat Magyarország nemzeti parkjai. Plakát 1–10. Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága <i>Természetvédelmi és környezetvédelmi lexikon I-II.</i> (Akadémiai Kiadó Budapest) Környezet- és természetvédelmi kiadványok (KvVM TVH, Nemzeti parkok beszerezhető kiadványai). <i>Magyarország nemzeti parkjai I-II.</i> CD. Térképek: PAULUS Kiadó Folyóiratok: <i>TermészetBúvár</i> Internet-támogatás: Sulinet, KvVM – nemzeti park igazgatóságok honlapjai

Módszertani ajánlás

Közös értékeinket utódaink csak akkor fogják megbecsülni, fenntartani, megőrizni, ha *ismerik és szeretik*, élményszerű kapcsolatban vannak velük.

Azt szeretnénk elérni, hogy a diákok otthonosan mozogjanak itthon, hogy ismerjék, és sajátjuknak érezzék a hazai tájakat, hogy képesek legyenek jellemezni, bemutatni a magyarországi jellegzetességeket, értékeket. Hogy magukénak tudják és érezzék a világnak ezt a darabját. Legyenek büszkék azokra a nemzeti kincsekre, amelyek Európa és az egész emberiség számára megőrzésre érdemes örökségünk részei. Az Európai Unió számára is fontos szempont volt, hogy Magyarország befogadásával az Unió gazdagabb lesz a Kárpát-medence egyedi, unikális értékeivel, amelyek sehol másutt nem léteznek, vagy amelyek Nyugat-Európában már évszázadokkal ezelőtt eltűntek, elpusztultak.

Első nemzeti parkunk, a Hortobágyon, már több mint harminc éve létesült. (Védelmét nemzetközi tudós csoport kezdeményezte, a magyar kormányhoz intézett levelében.) Azóta további kilenc nemzeti park jött létre, ezeknek köszönhető, hogy gyermekeink ma közel eredeti szépségükben láthatják megmaradt természeti értékeinket. Az ország területének egytizede élvez védelmet, ahol az emberi tevékenységet ésszerűen korlátozzuk.

Néhány terület kiemelt nemzetközi elismerésben részesült, a Világörökség része, (Hortobágy, Fertő, Aggtelek, Hollókő, Pannonhalma stb.) illetve magas természetvédelmi kritériumoknak megfelelő bioszféra rezervátum, vagy a vonuló madarak védelmét is szolgáló vizes élőhely.

A turizmus számára a nemzeti parkok nyitottak, csak néhány kisebb terület van elzárva a látogatók elől, a legritkább, a zavarásra is érzékeny élőlények fennmaradása érdekében.

A védett területek látogatása, megismerése nem utolsósorban jól jövedelmező bevételi forrása is az országnak.

Ha van lehetőség kirándulás vagy erdei iskola szervezésére, akkor annak előkészítésére is alkalmas a modul, *nem helyettesíti a személyes élményeket, éppen a kíváncsiság és az igény felkeltése a célja.*

Ha volt valamelyik helyszínen az osztály, akkor a közös élmények felelevenítésével vezethetjük be a foglalkozást. Mindenképpen hozzuk felszínre az egyéni élményeket a bevezető beszélgető körben!

A modul kerettörténete

Levelet írt nekünk egy kortárs, tizenegy éves, magyarul értő holland diák, Edmund Romejn. A magyarországi természeti értékeket, nemzeti parkjainkat szeretné megismerni. Az érdeklődő kérdéseket, tévedéseket és rész-igazságokat tartalmazó írás a *munkalap*.

- Ismerjük-e eléggé Magyarországot ahhoz, hogy a szükséges tájékoztatást megadjuk?

Ha az iskolánk valamelyik nemzeti park igazgatóság székhelyén vagy védett terület, természeti érték közelében van, akkor ennek a területnek szenteljünk több időt! Ehhez a helyi pedagógiai program és tanterv is bizonyára támpontot nyújt.

A pontosabb tájékozódás érdekében egy minél nagyobb méretű Magyarország térkép közös használata szükséges.

A variáns

Ha jó időben, a szabadban tudjuk szervezni a foglalkozást, akkor jelöljük ki sík talajon jól áttekinthető, *bejárható* vaktérképet. Ez körülbelül olyan élményt nyújt, mint a televízió időjárás jelentésének műhold- vagy animációs képe, de ez bejárható, és tartalommal tölthető meg. Ezen helyezhetik el a csoportmunkában tevékenykedő gyerekek a tájakat, bemutató képanyagot.

A szabadföldi térképet a foglalkozás előtt kell kijelölni, elkészíteni. Az országhatárt és a nagy folyókat, tavakat kell csak megjelölni. Erre kiválóan alkalmas a piros és kék, kb. 10 cm széles krepp papír csík, pálcikákkal rögzítve. Esetleg vastag kötéllel is kijelölhető, ha az jól látható. A szabadföldi térkép sematikus, nem kell nagyon pontos legyen. Fontos azonban, hogy helyesen tájoljuk, és az égtájakat jelző szélrózsa legyen jól látható.

Idézzük fel a határos, szomszédos országok nevét, egy-két jellegzetességét is!

A határokon kívül tevékenykednek a csoportok, egy-egy nemzeti parkunk avatott ismerői, kutatói. Ezért arra is gondoljunk, hogy a kiválasztott hely alkalmas-e arra, hogy időnként a földön ülve dolgozzanak, beszélgessenek, írjanak, rendezzék képeiket, irataikat!

A szabadban szervezett, nagymozgásos munkához ne adjunk további papír alapú ismerethordozókat.

B variáns

Ha tanteremben szervezzük a foglalkozást, szükség van a falon látható Magyarország természetföldrajzi térképre, Európa térképére és Magyarország nagyméretű vaktérképére (két ív csomagolópapír!), amelyen a közös munka folyik.

Ha szükségesnek tartjuk, és rendelkezésünkre áll, tegyük elérhetővé a tanteremben a további, papír alapú ismertetőket (térkép, folyóirat, lexikon, természetvédelmi ismertető kiadványok), alkalmi könyvtár formájában. Ebből azonban valószínűleg az a tanulás vonható majd le, hogy nagyon könnyű elveszni a felesleges adatokban, részletekben. Az átadott eszközök alkalmasak a megfogalmazott feladat megvalósítására.

Fontos ismerethordozó azonban a tanár maga. Személyes élményeink, tudásunk természetesen mindenkor fontos tudástárként járuljon hozzá a csoportok munkájához.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

A tevékenységeket nem osztályzattal értékeljük. A tanár, a csoportok és a tanulók értékelik az egyes csoportokban az együttműködést, a közösen elért eredményeket.

A modul mellékletei

Diákmellékletek

D1 – Ed Romejn levele

D2 – Kérdések–válaszok